

۹

رونمایی از نسخ نفیس نظامی در کتابخانه آستان قدس رضوی

آغاز اکران «سمفونی حمید»

۱۱

۱۲

رئیس خوب، رئیس بد رئیس خنثی

فرهنگ

سه شنبه ۱۷ اسفند ۱۴۰۰ :: شماره ۶۱۷۳

کاغذ اخبار

پویش نظامی خوانی در فضای مجازی برگزار می‌شود

با هدف نکوداشت حکیم نظامی، شاعر نامدار ایرانی، پویش ملی نظامی خوانی در فضای مجازی برگزار می‌شود. به گزارش جام‌جم، محمدصادق افراسیابی، معاون مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اعلام این خبر افزود: روز ۲۱ اسفند در تقویم رسمی ایران روز بزرگداشت حکیم نظامی، شاعر نامدار ایرانی است. به همین دلیل به‌منظور معرفی ابعاد مختلف شخصیت حکیم نظامی، شاعرو داستان‌سرای ایرانی پارسی‌گوی، معرفی آثار و سروده‌های حکیم نظامی و استفاده از ظرفیت فضای مجازی برای تولید محتوا با محوریت حکیم نظامی، پویش مردمی نظامی خوانی در فضای مجازی تدارک دیده شده است. وی افزود: علاقه‌مندان برای شرکت در این پویش می‌توانند از خوانش آثار حکیم نظامی توسط خود ویدئویی ضبط یا پادکستی تهیه کرده و از طریق مراجعه به سامانه پلتزار به نشانی اینترنتی platzaar.ir در این پویش شرکت کنند. به گفته افراسیابی، به ۵۰ برگزیده این پویش، ۵۰ جایزه نقدی یک میلیون تومانی همراه یکی از کتب نفیس حکیم نظامی اعطا می‌شود. وی خاطرنشان ساخت: برگزاری مسابقه کتابخوانی در پلتفرم‌های حوزه کتاب و برگزاری مسابقات دانش‌آموزی از طریق سامانه شاد از دیگر برنامه‌های مرکز توسعه فرهنگ و هنر در فضای مجازی برای بزرگداشت حکیم نظامی، شاعر نامدار ایرانی با همکاری اپلیکیشن‌های حوزه کتاب و سامانه شاد است.

رونمایی از نسخ نفیس نظامی در کتابخانه آستان قدس رضوی

قدیمی‌ترین و نفیس‌ترین آثار حکیم نظامی گنجوی موجود در مرکز نسخ خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی در هفته بزرگداشت نظامی گنجوی با حضور مقامات فرهنگی کشور رونمایی شد. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی کتابخانه آستان قدس رضوی در محمود شالویی، دستیار وزیر و مدیرکل حوزه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس ستاد بزرگداشت حکیم نظامی در این مراسم با بیان این‌که ادبیات فارسی ریشه در معنویت دارد به تلاش حکما و ادیبان زبان فارسی طی اعمار گذشته و حال برای آمیختن حکمت با زبان ادب اشاره کرد. شالویی، نظامی گنجوی را به عنوان یک الگو و سند تمدن درخشان فرهنگی کشور معرفی کرد و افزود: این شاعر نامی ایرانی در تمام آثار خود تلاش کرده اندیشه‌های معنوی را برای جامعه به ارمغان آورد. حجت‌الاسلام سیدجلال حسینی، رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی نیز در این مراسم، شاعران و حکیمان بزرگ زبان فارسی را اسناد تمدن ایران اسلامی خواند و بر سیانت از اصالت و مفاخر اسلامی تأکید کرد. وی همچنین، مجموعه نسخ خطی با موضوع زبان و ادبیات فارسی را با تعداد ۸۲۰۰ جلد در ترتبه بعد از متون فقهی با ۱۲ هزار جلد و نسخ ادعیه به ۱۰ هزار جلد عنوان کرد و این عرصه را زمینه‌گستره برای فعالیت‌های پژوهشی برشمرد. در ادامه این مراسم دونسخه نفیس خمسة نظامی گنجوی موجود در مرکز نسخ خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی رونمایی و معرفی شد.

از برکت صحیفه

بخشی از شعر

سید پوریاهاشمی

سجاده‌ایم پهن برای دعا شدیم
ناثل به همنشین شدن اولیا شدیم
تأثیر کرد خصلت خوبان به روی ما
از یمن سجده‌های سحر با خدا شدیم
از دستیاف بودن مان خیر دیده‌ایم
یا خورده‌ایم و از شرفش پریها شدیم
هر نخ ز ما مظهر انفاص دلبر است
با این حساب هم نفس کبریا شدیم
شکر خدا به طالع‌مان مهر عشق خورد
پاگیر لطف بی‌حد و حصر شما شدیم
اصلا چه حاجت است به آب و گلاب‌ها
ما پاک از طهارت این گریه‌ها شدیم
وابستگی به یار اثراتش مشخص است
فارغ ز ما چو یار شد از غصه تا شدیم
هرچند دست جمع زمین خورده‌ایم ما
گفتند عشق پویش قدم‌هاش باشدیم

سجاده‌ایم قسمت‌ماشور و شین شد
یعنی که پای بوسی ابن‌الحسین شد
امشب مدینه حال و هوا پیش معطر است
از شوق چشم منتظر آسمان تراست
باران گرفت و جان دوباره به خاک داد
ابر نگاه تو چقدر سبز پرور است
کاسه به دست‌ها همه از راه می‌رسند
باب‌المراد عالم و آدم همین در است
امشب به آفتاب قمر فخر می‌کند
در خانه حسین مهی جلوه‌گر تر است
گهواره را نگاه کنی‌د عشق آمده
زهر است یا حسین، حسن یا که حیدر است
پیغمبری چقدر بر ازنده‌اش بود
پیشانی‌اش تجلی نور پیمبر است
طرز نگاه‌کردنش آیینۀ علی است
بر قاب صورتش رخ زهرامصور است
ما از ازل ملازم خاک ره تواییم
ما را نوشته‌اند گدا چون مقدر است

تا چند کفر؟ باده ایمانیم بده
یعنی که از صحیفه مسلمانیم بده
هر کس ز عشق تاب و تبش شهره می‌شود
بیش از همه غم و تعیش شهره می‌شود
زردی رویش از اثر سجده‌های روز
با این‌که سجده‌های شبش شهره می‌شود
سادر بزرگ زاده و بابا شه قریش
خیلی بجاست گرسبش شهره می‌شود
مسکینک فقیرک یا ریش آشناس است
در بین خلق ذکر لبش شهره می‌شود
تا روز حشر بار ابو حمزه‌اش گرفت
هر کس که گشت منتسبش شهره می‌شود
شمشیر خبشه‌اش کمر شام را شکست
این‌گونه تا بد غم‌بش شهره می‌شود
نخلی که آبیاری دست کریم شد
در شهر مزه رطبش شهره می‌شود
سرمی‌دهیم پای تو عشق است عشق عشق
عاشق دل طلبش شهره می‌شود

تطهیر آب وام گرفته ز طهر توست
خوشید آسمان و زمین جای مهر توست
از بس کلام معجزه‌دار تو نور داشت
خورشید شد هر آن‌که به پایت حضور داشت
وقتی که دست و پای تو از سجده آب شد
در عرش خود خدای تو حسن غرور داشت
حاجی ناشناخته کاروان حج
در قافله به یمن تو نعمت و وفور داشت
نزدیک‌ها که جای خودش لطف و یزهای
آقای خوب ما به گدایان دور داشت
جبرئیل می‌رسید به پایبوسی‌اش مدام
وقتی که در نماز دم یا غفور داشت
تو حضرت کلیمی و ادعیه شاهد است
محراب خانه تو شباهت به طور داشت
لطف دعای نیمه‌شبت بر همه رسید
از برکت صحیفه تو دین زبور داشت
زخم‌زبان و طعنه اگرچه زیاد خورد
ایوب آل فاطمه قلبی صبور داشت

آماده‌ایم رخصت افروختن بده
پروانه‌ایم اذن ز غم سوختن بده

ماجرای ویدئوی اعتراض داریوش مهرجویی به لغو اکران فیلمش چیست؟

ساز ناکوک اکران نوروزی

نور چشم فرهنگ، ۱۸ ساله شد

تکه‌ای قدر نادیده از نیمه مغفول کتابخانه‌های عمومی کشور

مهارتی و سواد علمی، تعریف و اجرا کرده و می‌کنند. ۳۵۸۸ کتابخانه عمومی در کشور، امروز در کنار تمام برنامه‌ها و خدمات فرهنگی‌شان، محملی برای کارآفرینی و تقویت کسب‌وکارهای محلی، آشنایی با صنایع دستی، هنرهای خانگی، هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، زبان‌های خارجی، دوره‌های سوادآموزی و دوره‌های کمک‌درسی، مهارت‌های اجتماعی و مهارت‌های تحکیم و تعالی خانواده، مهارت‌های حل مساله، روش‌های تحقیق و پژوهش، آموزش تفکر فلسفی به کودکان، طب ایرانی، آموزش خواندن و مهارت‌های ادبی، آموزش قرآن، نهج‌البلاغه و صحیفه سجاده‌یه هستند.

قابی از خاطره همدلی، صفحه‌ای از کتاب حمایت

ناهنج‌گام بهترین توصیف برای آزمون دشوار وقوع سیل در سال ۱۳۹۷ بود؛ روزهای تلخی که برای تبلور نوع‌دوستی مشترک، نه تنها کاربری‌ها هم‌راستا، که مسؤولیت‌ها نیز می‌توانند هم‌افق باشند. کتابخانه‌های عمومی در این آفت، سهم اجتماعی و فرهنگی‌اش را به نوبه خود ادا کرد و بر آن شد تا به سهم خود و قدر توانش، در کنار دستگاه‌های متولی امر در راستای کاهش آلام هموطنان و کودکان آسیب‌دیده‌گام بردارد و با برنامه‌ریزی‌های منسجم در قالب مجموعه‌ای از اقدامات پیشگیرانه و اجرایی با ارسال هدایا و اجرای برنامه‌های فرهنگی در مناطق سیل‌زده، ضمن پرکردن اوقات فراغت و سرگرمی کودکان در میان هیاهوی آواربرداری و امدادرسانی، قدم کوچکی در این خصوص بردارد.

اتخاذ تدابیر و تمهیدات لازم به‌منظور کاهش خسارت‌های احتمالی ناشی از سیلاب‌ها و پیشگیری از آسیب‌های ناشی از آن اعم از تجهیزات کامپیوتری و فنی کتابخانه، نسخ خطی، چاپ سنگی و سرب، کتاب‌های مرجع گران‌قیمت و

مشق «شدن» می‌کنند و بال پرواز می‌گسترند و ستون‌های کتابخانه‌های شاب، از نزدیک‌ترین تا دورترین نقاط برافراشته می‌شوند و بر شمارشان افزوده می‌شود. اینک حتی تجدد نیز مهمان ماندگار یک دهه اخیر کتابخانه‌ها شده و مدرنیزاسیون در آوندهای گسترده آن در سراسر ایران زمین جاری شده است. استقرار و سازماندهی تنومند نهادی برای پشتیبانی کتابخانه‌ها، اتصال حلقه‌های پژوهشی به کانون‌های جهانی و تعریف و ترویج فرهنگ در برنامه‌های کتابخانه‌ها تمام حقیقت‌سال‌های اخیر این کهنه‌سوار آشنا نیست! رفیقان دیروز با این‌که در پوسته به حاشیه‌ها رانده شدند در مغزها اما به فرزندان ماضی و اولاد مستقبل وفادار ماندند.

همگام با فرهنگ، همراه با اجتماع

فرهنگ با اجتماع و جهان‌های موازی با آن همیشه عجین بوده. در این هم‌زیستی مشترک، نه تنها کاربری‌ها هم‌راستا، که مسؤولیت‌ها نیز می‌توانند هم‌افق باشند. کتابخانه‌های عمومی کشور نیز با همین رویکرد، چتر حمایتی خود را در سال‌های اخیر با فروتنی و ایثار گسترده و تلاش کرده تا در کشاکش ناملایمات طبیعت و ناکامی‌ها و محرومیت‌های ناخواسته، آغوشی امن باشد، آنان که بخشی از زندگی فرهنگی و اجتماعی‌شان را با آن پیوند زده‌اند و هم برای آنها که به دست نسیان سپردندش.

کتابخانه‌های عمومی تا روزی که در جهان مجازی شده‌کنونی مجال زیست فیزیکیال روزگار رفیق قدیمی‌مان اما آن‌قدرها هم وامانده و رخت‌آلود نبود و نماند. اگرچه یاران مهربان در کتابخانه‌ها جانمایی و برای یک دوره هم‌آغوشی با قفسه‌ها و اندیشه و دستان پرمهر کتابخوانان آماده می‌شوند، نسل جدید با برنامه‌های فرهنگی قدرنادیده اما پرمایه کتابخانه‌ها

حامد شرف‌الدین نویسنده

در عصری که تعاریف و قراردادهای ایام ماضی نه تنها کهنه که نیازمند دگرگونی‌های بنیادین بودند، می‌عقادگاه‌های پرخاطره‌ای چون کتابخانه‌های عمومی که بسان دژهایی فرهنگ‌ساز، سالیان متمادی در قلب شهرها و روستاهای کشور سرفراز ماندند نیز مصون از بازتعریف‌ها نبودند. کهن‌خرابانان مکتب فرهنگ، امروز صرفاً همان خلوتگهی نیستند که معتکفین و عزلت‌نشینان کتاب‌دوست و پژوهش‌طلبان تشنه مأخذها به چشم واپسین امید به آن می‌نگریستند. پس از آن انفجار استحاله‌گری که در طلیعه قرن بیست و یکم اطلاعات را بر زیست اجتماعی و فرهنگی‌مان پاشید، هرچند «اکثریت» کتابخانه‌ها را یک‌به‌حال خود و نهادند اما آنها سروصفت با تمکین به امداد «اقلیت» ایستادند و نمردند.

چشم‌ها که گرم لایبرنت بی‌انتهای اینترنت شد و اذهان که مسحور و دلباخته صفحات نمایشگر گشت، کتابخانه‌ها به صفوف صرف‌شدن در صیغه‌های مفرد روانه می‌شدند. کم‌کم وقتی از کنار کتابخانه‌ای گذر می‌کردیم با تیختر استفهام می‌کردیم که: «عجب! مگر کسی در این روزگار به کتابخانه هم می‌رود؟» از همان لحظات سکرآوری سخن می‌گویم که صفحات بی‌سرانجام وب را با پیچ‌ها (اسکرول) درمی‌نوردیدم و از عبادت و مواجهه‌مان با خبری از کتابخانه‌ها خرامان می‌گریختم تا شوق جمع‌آوری داده‌ها را دریابیم. روزگار رفیق قدیمی‌مان اما آن‌قدرها هم وامانده و رخت‌آلود نبود و نماند. اگرچه یاران مهربان در کتابخانه‌ها جانمایی و برای یک دوره هم‌آغوشی با قفسه‌ها و اندیشه و دستان پرمهر کتابخوانان آماده می‌شوند، نسل جدید با برنامه‌های فرهنگی قدرنادیده اما پرمایه کتابخانه‌ها

نوستاری و ۳۰۰۰ قلم کیف و کفش و لوازم بهداشتی همراه مواد غذایی به استان‌های سیل‌زده ارسال شد. اجرای طرح‌های بهار مهربانی در بهار قرآن، مهربانی در مهر، سیستان را دریابیم، بازسازی کتابخانه تفکر و برگزاری سه‌دوره مدرسه جهادی خواندن در بشاگرد (استان هرمزگان)، مدیریت فعالیت کتابخانه‌های عمومی در ایلام کرنا، استفاده از فضای مجازی، شبکه مجازی کتابداران، شبکه مجازی کتابخوانان، مدرسه دانایی و ... گام‌های دیگری بودند که کتابخانه‌های عمومی در مسیر تحقق رسالت‌های اجتماعی‌اش و طرح تحول و تبدیل کتابخانه‌ها به پایگاه‌های فرهنگی و اجتماعی برداشتند؛ قدم‌هایی که هیچ مختصات دشواری سد راهش نشد و هیچ کودک و نوجوانی در ایران زمین را در یزنگاه‌های صعب و دهر کووید از همپایی‌اش نینداخت.

امروز هرچند نهاد کتابخانه‌های عمومی به میلاد ۱۸ سالگی‌اش رسیده و بلوغ را تداعی می‌کند اما کیست که نداند تاریخچه معاضدت این پایگاه فرهنگی در کشور قدمتی فراتر از این ارقام دارد. این جوان کهنه‌سوار اگرچه همواره با اقوام سببی‌اش اشتباه گرفته می‌شود و گاهی هم‌قامت با کتابخانه ملی، کتابخانه‌های شهرداری‌ها، فرهنگسراها و کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان سهواً یکی قلمداد می‌شوند اما با سینه‌هایی ستبر و قامتی خم‌نشده بر پهنای فرهنگ ایران ایستاده است و با شبایلی فرهنگی – اجتماعی، پشتیبان اندیشه‌ورزی در این سرزمین هستند. ✍